

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Заступник керівника
(професор з науково-педагогічної роботи)

Микола Афанасьєв
Микола АФАНАСЬЄВ

ЛОГІСТИКА І УПРАВЛІННЯ ЛАНЦЮГАМИ ПОСТАВОК
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Статус дисципліни базова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Завідувач кафедри економіки підприємства
та менеджменту

Анастасія ПАНЧУК

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри економіки підприємства та менеджменту
Протокол № 1 від 27.08.2020 р.

Розробник:

Матвієнко-Біляєва Г.Л., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та менеджменту

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

В умовах радикальної зміни економіки та соціально-політичних умов життєдіяльності виникає необхідність підготовки фахівців, здатних легко адаптуватися до швидких змін умов діяльності та до самостійного аналізу і прогнозування ситуаційних змін оточуючого середовища і позиційних змін підприємства в ньому. Удосконалення знань в сфері логістики, а також формування навичок щодо ефективного застосування їх на практиці є одним з найбільш важливих вимог до фахівців в умовах інноваційної економіки.

Логістику слід розглядати як науково-практичний напрямок господарювання, що полягає в ефективному управлінні матеріальними, фінансовими й інформаційними потоками в сферах виробництва та обігу.

Мета навчальної дисципліни є формування у майбутніх спеціалістів системних знань і розуміння концептуальних основ логістики, теорії й практики розвитку цього напрямку та набуття навичок самостійної роботи щодо засвоєння навчального матеріалу стосовно сучасних методів управління матеріальними та іншими потоками в сучасних умовах.

Об'єктом навчальної дисципліни є матеріальні і пов'язані з ними фінансові, транспортні, інформаційні, сервісні потоки на підприємстві.

Предметом навчальної дисципліни є діяльність, яка забезпечує прийняття ефективним управлінських рішень в галузі оптимізації товаропотоку на підприємстві.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

теоретико-методичні основи управління матеріальними потоками;

структуру, мету та завдання логістичних систем;

види логістичних операцій;

поняття і функції закупівельної, складської, внутрішньовиробничої, розподільчої логістики;

види та функції складування;

поняття та види матеріальних запасів;

сутність та завдання транспортно-експедиційних послуг;

сутність глобалізації процесів логістики;

сутність форм логістичних утворень в Україні;

принципи взаємодії та інтеграції логістики та маркетингу;

основні методи вирішення наукових та практичних завдань у сфері логістики.

Вміти:

самостійно складати схему руху матеріального потоку;

аналізувати організаційні структури підприємства та відділи управління логістичними процесами;

розробляти стратегії у сфері логістики;

прогнозувати матеріальний потік та визначати основні показники функціональних сфер логістичної системи;

визначати ефективність використання ресурсів на підприємстві за допомогою нормативного методу;

виконувати прогнози розрахунки потреби підприємства в основних видах ресурсів методом екстраполяції;

визначати кількість необхідного обладнання для зберігання сировини та матеріалів;

організовувати транспортно-складський матеріальний потік;

проводити розрахунки основних показників складу;

розробляти маршрути руху транспортних засобів;

уміти теоретично грамотно і послідовно виявляти проблему, ставити завдання, виділяти суттєві недоліки управління логістичними процесами на підприємстві, опрацьовувати основні пропозиції щодо поліпшення цієї діяльності;

вивчати та використовувати сучасні методи аналітичної та проектної роботи у сфері логістичних систем.

Навчальна дисципліна «Логістика і управління ланцюгами поставок» є вибірковою навчальною дисципліною у освітній програмі «Підприємництво» та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
«Макроекономіка»	«Управління бізнесом»
«Оцінка ефективності бізнесу»	«Венчурне підприємництво»
««Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»»	«Стратегічне управління»
«Менеджмент»	
«Маркетинг»	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
Здатність до оволодіння особливостей теоретичного аспекту логістичного менеджменту	Теоретичного підґрунтя логістичної діяльності підприємств, види логістичних стратегій та показники логістичної діяльності. Визначати цілі логістичного менеджменту підприємства та способи їх досягнення. Розробляти логістичні стратегії для різних за видами діяльності підприємств. Розробляти оптимальні організаційні структури служб логістики
Здатність визначати фінансові результати та здійснювати оцінку економічної ефективності діяльності логістичного підприємства	Здійснювати аналіз і контроль логістичної діяльності підприємства. Управляти логістичною діяльністю підприємства. Формувати та обирати оптимальну логістичну стратегію. Проектувати логістичні ланцюги та логістичні системи. Оцінювати ефективність логістичної діяльності.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та методологічні засади логістики.

Тема 1. Теоретичні основи логістики.

Еволюція поглядів на категорію «логістика». Загальна характеристика логістичної діяльності підприємства. Об'єкт, предмет і структура дисципліни. Місце даної дисципліни в системі економічних наук, її зв'язок із суміжними науковими дисциплінами. Завдання та структура дисципліни.

Тема 2. Понятійний апарат логістики.

Предметом дослідження в логістиці є діяльність менеджерів з логістики (логістів) з планування, організації, контролю, регулювання та обліку процесу руху потоків.

Головне завдання логістики полягає в створенні ефективної інтегрованої системи регулювання і контролю за рухом матеріальних, фінансових та інформаційних потоків, що забезпечує гарантовану якість постачання продукції (надання послуг) споживачам з найменшими витратами.

Тема 3. Концепції логістики.

Система погляду на те чи інше явище або процес має назву концепція. Виходячи з цього система поглядів на раціоналізацію господарської діяльності шляхом оптимізації постановочних процесів є концепцією логістики.

Тема 4. Організація міжнародної логістичної діяльності на підприємстві.

Логістика дозволяє істотно скоротити часовий інтервал між придбанням сировини та напівфабрикатів і постачанням готового продукту споживачеві, сприяє різкому скороченню матеріальних запасів, прискорює процес одержання інформації, підвищує рівень сервісу. Вивчення логістики необхідне для реалізації основних напрямів структурної перебудови галузей національної економіки та державного управління ними.

Змістовий модуль 2. Складові логістичної системи та їх параметри. Ефективність управління логістичною діяльністю підприємства.

Тема 5. Глобалізація та її вплив на розвиток міжнародних логістичних систем.

Для систематизації логістичних процесів, а також впровадження логістичного управління у повсякденну діяльність компанії, необхідно створення відокремленого підрозділу в організаційній структурі компанії - служби логістики, що знаходиться в прямому підпорядкуванні керівництва компанії.

Тема 6. Система складування в міжнародних ланцюгах поставок.

Складське господарство – це сукупність загальнозаводських та цехових підрозділів, призначенням яких є приймання, розміщення, зберігання та відпускання продукції, предметів та засобів праці, сприяє збереженню якості продукції, матеріалів, сировини; підвищенню ритмічності та організованості як виробництва, так і збуту; поліпшенню використання територій підприємства; зниженню простоїв транспортних засобів та транспортних витрат.

Тема 7. Основи організації та головні характеристики транспортування вантажів.

Діяльність транспорту у ринкових відносинах має розвиватись за такими напрямками: поглиблене вивчення попиту з використанням транспортних балансів регіонів; підвищення якості й надійності обслуговування клієнтів; удосконалення усього комплексу вантажно-розвантажувальних та складських робіт; надання інформаційних, експедиційних послуг; підвищення рівня договірних відносин; розвиток сервісних послуг.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни “Логістика і управління ланцюгами поставок” передбачено застосування активних й інтерактивних навчальних технологій, серед яких використовуються різні методи, спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти, а саме: проблемні лекції, лекції-дискусії, презентації, кейс-стаді, дебати, мозкові штурми, різноманітні індивідуальні та групові проекти, робота в малих групах, індивідуальна дослідницька робота під час виконання творчого завдання.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені – 25.

Завданням оцінювання лекційних та практичних занять є перевірка засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислити матеріал теми чи розділу, умінь публічно чи письмово подати певний матеріал. Кількість балів за поточний контроль розподіляються між темами з урахуванням кількості годин, відведених на тему.

Поточний контроль включає оцінювання роботи студентів під час:

лекцій: активна робота на занятті (0,5 балів за кожне заняття) за умови активної участі в обговоренні теми лекції, відповіді студентом на поставлені викладачем питання. Загальна кількість балів 6;

практичних занять: активна робота на занятті (1 бал за кожне заняття) за умови виконання студентом практичних завдань, участі студентів у вирішенні кейсів, обговореннях, дискусіях. Загальна кількість балів – 12;

письмової контрольної роботи, максимально оцінюється в 5 балів. Контрольна робота містить три завдання: 1 теоретичне (2 бали), два ситуаційних завдання (кожне оцінюється в 1,5 бали);

колоквіуму: студенти мають два колоквіуми за семестр. Максимальна оцінка за колоквіум складає 10 балів. Колоквіум включає завдання за усіма темами дисципліни. Структура колоквіуму: 1) 15 тестових завдань (максимальна оцінка за кожне завдання – 0,2 бали); 2) 2 ситуаційних завдання (максимальна оцінка за кожне 4 бали).

Самостійна робота студентів оцінюється за наявності конспекту всіх тем, відведених на самостійне вивчення, та захист самостійної роботи під час навчання. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 12 балів.

Завданням підсумкового модульного контролю (іспит) є перевірка рівня засвоєння та розуміння певного матеріалу, вироблених навичок, умінь самостійно опрацьовувати наукові та навчальні тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представляти (презентувати) певний матеріал. Підсумковий модульний контроль проводиться після закінчення лекційних та практичних занять з дисципліни – змістового модуля. Підсумковий модульний контроль (іспит) оцінюється в 40 балів. До підсумкового модульного контролю допускаються лише студенти, які виконали у повному обсязі усі види робіт (практичні, захист презентацій, поточні контрольні роботи, тощо), передбачених робочою навчальною програмою та які мали виконати під час відпрацювання навчального матеріалу поточного модуля.

Максимальна кількість балів за лекційні заняття – 6, за практичні заняття – 12, за поточні контрольні роботи – 10, за самостійну роботу – 12, за колоквіум – 20. Мінімальна кількість балів за всі види занять – 35 балів.

Види навчальної роботи	Мах кількість балів
Лекція	6
Практичні заняття	12
Поточні КР	10
Фронтальне опитування	4
Індивідуальне опитування	4
Презентації	4
Колоквіум	20
Екзамен	40
Максимальна кількість балів	100

Підсумковий контроль: Іспит.

Приклад білета

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №

Теоретична частина.

Тести.

1. Логістична концепція «точно у строк» характеризується:

- а) раціональною організацією і збалансованістю виробництва, партнерством лише з надійними постачальниками і перевізниками;
- б) загальним контролем якості на всіх стадіях виробничого процесу та якості вихідних матеріальних ресурсів у постачальників;
- в) мінімальними запасами матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва, готової продукції, короткими виробничими циклами, невеликими обсягами виробництва і поповнення запасів;
- г) всі відповіді вірні.

2. Системний підхід до обслуговування передбачає виділення таких елементів:

- а) цілі, об'єкти, суб'єкти;
- б) продукти, засоби, методи;
- в) процеси, сфери обслуговування;
- г) всі відповіді вірні.

3. Об'єктами системи обслуговування можуть бути:

- а) посередники;
- б) споживачі;
- в) товарно-матеріальні цінності;
- г) вірні відповіді б) і в).

4. Власники вантажів використовують в своїй діяльності такий вид перевезень:

- а) мінімодальний;
- б) мультимодальний;
- в) унімодальний;
- г) вірні відповіді б) та в).

5. Інформаційний логістичний потік представляє собою:

- а) раціонально організоване переміщення матеріальних ресурсів між економічними суб'єктами у відповідному часовому інтервалі з нарощуванням вартості, пов'язаним з переробкою ресурсів і виготовленням продуктів для кінцевого споживача;
- б) рух фінансових ресурсів, необхідний для забезпечення ефективної логістичної діяльності на основі використання оптимальних схем поєднання потокових процесів у логістичних системах та між ними;
- в) сукупність повідомлень, необхідних для управління логістичними процесами, потоками та системами вздовж логістичного ланцюга;
- г) своєчасне надання інформації щодо формування і переміщення логістичних потоків та

координації управлінських дій, дотримання обумовлених термінів руху і структури цих потоків, надання комфортності споживачам на завершальному етапі товароруху, після продажне обслуговування.

6. Для позначення сплати за перевезення товару продавцем на морському виді транспорту використовується такий термін:

- а) CFR;
- б) CIF;
- в) CPT;
- г) вірні відповіді а) та б).

7. Критерій логістичного обслуговування «вірогідність дефіциту» показує:

- а) здатність системи обслуговування підтримувати очікувані строки й прийнятну мінливість операцій;
- б) як часто виникає ситуація, коли всі запаси продукції підприємства замовлені споживачами;
- в) як часто може мати місце нестача запасів;
- г) ступінь задоволення очікувань споживачів за часом виконання замовлення.

8. Діяльність, яка здійснюється в період між моментом одержання підприємством замовлення до моменту задоволення потреби споживача – це:

- а) управління замовленням;
- б) логістичне обслуговування;
- в) цикл логістичного обслуговування;
- г) виконання замовлення.

9. Група ВУ при сегментації споживачів характеризується:

- а) високою прибутковістю споживачів та високим ступенем надійності прогнозу споживання;
- б) середньою прибутковістю споживачів та середнім ступенем надійності прогнозу споживання;
- в) високою прибутковістю споживачів та середнім ступенем надійності прогнозу споживання;
- г) високою прибутковістю споживачів та низьким ступенем надійності прогнозу споживання.

10. Транспорт загального користування – це:

- а) транспорт в межах виробництва;
- б) магістральний транспорт;
- в) транспорт, що належить нетранспортним підприємствам;
- г) транспорт складського користування.

11. До постійних логістичних витрат у сфері транспорту відносяться витрати на:

- а) матеріально-технічну базу;
- б) паливо та технічне обслуговування і ремонт;
- в) заробітну платню;
- г) вірні відповіді а) та в).

12. До основних завдань складської інфраструктури на підприємстві не відноситься:

- а) збереження якості матеріального потоку;
- б) збільшення ритмічності і організаційності виробництва і роботи транспорту;
- в) покращення використання площі підприємства;
- г) ефективність, точність та швидкість формування замовлень.

13. До групи X у XYZ-аналізі відносяться клієнти, взаємовідносини з якими:

- а) носять стабільний характер та легко прогнозуються;
- б) мають деякі коливання;
- в) носять випадковий характер;
- г) усі відповіді вірні.

14. З перерахованого нижче не є концепцією логістичного обслуговування:

- а) швидке реагування;
- б) ефективний відгук на запити споживачів;
- в) масова кастомізація;
- г) досконале обслуговування.

15. До класифікації за виконуваними функціями господарського призначення належать склади:

- а) у центрах логістичних послуг;
- б) постачання;
- в) виробництва;
- г) усі перераховані.

16. Критерій логістичного обслуговування «гнучкість і адаптованість» показує:

- а) здатність підприємства змінювати склад і структуру основних операцій логістичного обслуговування, виходячи з конкретних потреб і очікувань споживачів;
- б) здатність підприємства дотримуватися планового рівня доступності запасів і функціональності операцій;
- в) ступінь задоволення очікувань споживачів за часом виконання замовлення;
- г) здатність системи обслуговування підтримувати очікувані строки й прийнятну мінливість операцій.

17. До обмежень в транспортній задачі не належить:

- а) перевезення невід'ємні за об'ємом;
- б) кількість вивезення вантажу від кожного постачальника дорівнює їх запасам;
- в) перевезення можуть бути від'ємними за об'ємом;
- г) кількість ввезення вантажу кожному споживачу дорівнює їх замовленню.

18. Витрати на зберігання запасу являють собою:

- а) постійні витрати, пов'язані з його розміщенням;
- б) витрати, обумовлені відсутністю запасу необхідної продукції;
- в) витрати на утримання запасу на складі;
- г) важливий фактор, коли ціни одиниці продукції залежить від розміру замовлення.

19. До методів зниження логістичних витрат без зниження якості відносять метод:

- а) проміжного зрівноважування;
- б) факторного аналізу;
- в) найменших загальних витрат;
- г) економіко-математичній оптимізації.

20. До зовнішніх джерел формування власних інвестиційних ресурсів підприємства відносяться:

- а) реінвестована частина чистого прибутку;
- б) мобілізація внутрішніх ресурсів;
- в) амортизаційні відрахування;
- г) залучення додаткового пайового капіталу.

Практична частина.

Завдання 1 (8 балів).

Джим Беллінджер був президентом середньої фірми, яка випускала «міні-будинки на колесах» (житлові автофургони) в Каламазу, штат Мічіган. Поступово з місцевого ринку на Середньому Заході фірма вийшла на національний рівень і поширила свій вплив аж до Південної Каліфорнії і Нової Англії. Як наслідок, збільшувалася і кількість джерел постачань для фірми, причому головні постачальники знаходилися в Південній Каліфорнії, на північному Заході тихоокеанського узбережжя і в Мічігані.

Рішення щодо заснування компанії в Мічігані було ухвалене з двох причин: по-перше, тут знаходилися колишні колеги Джима, які працювали в автомобільній промисловості, а по-друге, тут вироблялася найбільша складова міні-автофургона – шасі,

на яку монтується решта частин транспортного засобу, – поставлялася від одного із американських виробників легких вантажівок. Як і інші фірми в цій галузі, компанія Джима насправді виготовляла дуже небагато компонентів кінцевого продукту. Фактично, продукт повністю збирався з компонентів, які закуповувалися від інших фірм-виробників. Проте існував певний порядок, відповідно до якого окремі компоненти найефективніше встановлювалися на транспортному засобі.

Одного разу Джим зрозумів, що витрати на транспортування і зберігання запасу комплектуючих складають досить велику частину загальних витрат на їх закупівлю і назріла потреба їх скоротити. Він вже чув про системи «точно в термін» (JIT). Відповідно до деяких записів, які він зробив на професійному семінарі, виробнича система JIT була розроблена компанією Toyota Motor понад 45 років тому. Вона передбачала особливий підхід до запасів товарів, який, у свою чергу, вимагав відповідної організації виробництва, контролю якості продукції, відносин з постачальниками і дистриб'юторами.

Головні принципи системи JIT можна сформулювати таким чином: запас товарів сам по собі є марнотратством і тому має бути зведений до мінімуму. Тому запровадження виробничої системи JIT передбачає, що:

- для вироблення готової продукції і комплектуючих повинен підтримуватися мінімальний страховий запас;
- підтримка мінімального запасу напівфабрикатів – у даному випадку частково зібраних житлових автофургонів;
- постачання деталей і комплектуючих повинні виконуватися часто і дрібними партіями;
- час наладки виробничих ліній повинен бути скорочений до абсолютного мінімуму;
- постачальники розглядаються як частина виробничої команди. Тобто, фірма-виробник сприяє забезпеченню високого рівня обслуговування й якості, своєї продукції з обмеженим числом постачальників потрібно встановлювати довгострокові відносини;
- метою виробничої системи є забезпечення відсутності дефектів;
- постачання кінцевої продукції здійснюється у дуже короткі терміни.

Для американського плановика запасів, віце-президента з логістики або плановика виробництва робота на основі описаних вище принципів стає неспокоїною. Джим Беллінджер добре розумів, що будуть додаткові витрати у випадку впровадження виробничої системи JIT. З позиції менеджменту матеріалів, виконання поставок частими дрібними партіями замість декількох великих спричинить вищі витрати на транспортування, особливо від найвіддаленіших постачальників, для яких встановлені підвищені вантажні тарифи.

Що стосується конкуренції між постачальниками, то, оскільки ринок «міні-будинків на колесах» непостійний і мінливий, Джим часто мав можливість викупати запаси деталей комплектуючих у виробників, які виходять з бізнесу. Це спричиняло тимчасове збільшення запасу певних деталей, або тимчасове скорочення закупівель цих деталей у фірм-виробників, які на той час ще працювали. Але, ймовірно, найбільшою проблемою, спричиненою впровадженням системи JIT, є загроза зростання нерівномірності виробництва через постачання комплектуючих дрібними партіями.

Розмірковуючи над продукцією постачальників і своєю власною, Джим припускав (оскільки це неписаний закон), що напевно буде деяка кількість комплектуючих з дефектом і що з кінцевим продуктом після сходження зі складального конвеєра теж не все буде гаразд. З цієї причини перед збіркою міні-автофургони проходили ретельне тестування (у їх рекламі говорилося: «Ми сподіваємося, що ви ніколи не робитимете те, що ми робимо із вашим міні-автофургоном у Каламазу»). Нестача комплектуючих через виявлення дефектів у невеликих партіях поставок могла спричинити появу великих порушень і зривів виробничого графіка. Унаслідок цього виконуватимуться дорогі

термінові замовлення на заміну комплектуючих або простій всього заводу, що коштуватиме ще дорожче.

Джим турбувався також з приводу відносин постачальниками, порівнюючи себе з крупним виробником автомобілів. У бізнесі міні-автофургонів фірми-виробники, як правило, дрібні, а виробники комплектуючих – великі. У такій ситуації складніше розглядати постачальника як частину виробничої команди, оскільки, при майже мініатюрній частці закупівель важко очікувати від нього особливої участі у контролі якості або гнучкості поставок.

Але, не дивлячись на це Джима хвилювала і оренда розташованого поблизу його заводу складу загального користування, де постійно зберігається запас товарів на суму від 500 тисяч до 1 мільйона доларів, і що він платить понад 1,5 % щомісяця за кредити, за які цей запас товарів придбано, а також значні складські витрати. Крім того, його фірма тепер виготовляє велику кількість різних моделей автофургонів (один із ванною, інший тільки з душем тощо) і використовує так багато різних пристроїв і побутових приладів (різні типи радіо, три різновиди холодильника тощо), що витрати на утримання резервного запасу комплектуючих зростають щодня.

Щоб допомогти йому ухвалити рішення про перехід на JIT-систему, старший асистент Джима, Кеті Вільям підготувала 10 % вибірку із запасу компонентів (таблиця), де порівняла наявну та JIT системи.

Головний компонент будь-якого міні-автофургона – шасі – потрібно в усіх випадках купувати поштучно в компаніях Ford, Chevrolet, Dodge або у міжнародних компаній. За рідкісним винятком шасі завжди є в наявності, їх можна доставити за допомогою місцевого дилера того чи іншого регіону.

У таблиці відображено щотижневе використання кожного компоненту, розмір придбаної партії і т. п. Але, перш ніж підрахувати загальні витрати для існуючої і JIT систем, необхідно врахувати декілька додаткових чинників:

- по-перше, передбачається, що витрати Беллінджера на утримання запасів складають 20 % на рік від середніх капіталовкладень та наявного запасу (включаючи витрати на закупівлю і транспортування);

- по-друге, для існуючої системи необхідно враховувати те, що для комплектуючих, придбаних у постачальників, віддалених на понад 800 км, підтримується 4-тижневий резервний запас. Для комплектуючих, придбаних у постачальників, що знаходяться на відстані від 160 до 800 км, – 2-тижневий резервний запас. А для товарів, які одержуються від близьких джерел – 1-тижневий резервний запас. Середній поточний запас кожного компоненту рівний половині розміру закуповуваної партії.

Завдання: 1) виконати SWOT-аналіз фірми; 2) описати організаційну структуру і специфіку логістичної системи фірми; 3) діагностувати проблемну ситуацію на фірмі, пов'язану із логістичною діяльністю; 4) розробити пропозиції щодо удосконалення логістичної діяльності фірми.

Завдання 2 (12 балів).

Вхідний потік складу дорівнює 9700 т у рік. Частка товарів, які постачаються у неробочий час, становить 15 %. Частка товарів, які підлягають розпакуванню на ділянці приймання, - 20 %. Частка товарів, які підлягають комплектуванню, - 70 %. Рівень централізованої доставки - 40 %. Частка доставлених товарів, які не підлягають механічному розвантаженню, - 60 %. Частка товарів, які завантажують у транспортний засіб вручну, - 30 %. Кратність обробки товарів на ділянці зберігання – 2,0.

Розрахувати сукупний матеріальний потік.

Критерії оцінювання результатів виконання підсумкового контролю.

Підсумкові бали за екзамен складено із суми балів за виконання всіх завдань.

Теоретична частина.

Тестові завдання – 20 балів.

Тестові завдання відкритої та закритої форми. Запитальну частину тестового завдання формулюють у стверджувальній або запитальній формі стисло, чітко, без подвійного тлумачення.

Правильна відповідь на кожний тест – 1 бал.

Практична частина.

Алгоритм вирішення кожного завдання містить окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для вирішення завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюють відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (8 балів):

3 бали – за дотримання алгоритму розв'язання SWOT-аналізу;

2 бали – за повноту та правильну опис організаційної структури і специфіку логістичної системи фірми;

2 бали – за правильну діагностику проблемної ситуації на фірмі, пов'язану із логістичною діяльністю;

1 бал – за повноту надання пропозиції щодо удосконалення логістичної діяльності фірми.

Завдання 2 (12 балів):

5 балів – за правильне визначення призначення бізнес-процесу;

3 бали – за правильний опис вхідного матеріального потоку;

2 бали – за правильне визначення транспортних витрат бізнес-процесу;

2 бал – за правильне розрахування сукупного матеріального потоку.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену (іспиту), диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики, тренінгу	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал	
Тема 1.	Аудиторна робота			
	Лекція	Теоретичні основи логістики	Активна робота на парі	0,5
	Практичне заняття	Матеріальні потоки, як основні об'єкти дослідження і управління в логістиці. Дослідження фінансових потоків у логістичній системі.	Вивчення теоретичного матеріалу. Виконання практичних завдань	1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання завдань щодо вибору необхідних компетенцій фахівця з логістики.	Презентація	2
Тема 2.	Аудиторна робота			
	Лекція	Понятійний апарат логістики	Активна робота на парі	0,5
	Практичне заняття	Транспортні потоки та особливості їх організації. Теоретичні аспекти сервісного потоку в логістиці. Об'єкт логістичного сервісу на підприємстві.	Поточна контрольна робота	5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Дослідження особливостей організації транспортних, сервісних потоків на прикладі підприємств.		-
Тема 3.	Аудиторна робота			
	Лекція	Концепції логістики.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Вирішення ситуацій з основних логістичних концепцій. Концепція JIT (just-in-time) – точно в строк. MRP I (material resours planing) – система планування потреби в ресурсах I. MRP II – система планування потреби в ресурсах II.	Активна робота на парі	3

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Виконання практичних завдань.	Індивідуальне опитування	2
Тема 4.	Аудиторна робота			
	Лекція	Організація міжнародної логістичної діяльності на підприємстві	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Сутність організації відділу логістики підприємства. Переваги і недоліки створення відділу логістики підприємства.	Активна робота на парі. Колоквіум.	10
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Тлумачення поняття «логістичний персонал». Головне призначення, цілі та завдання логістичного персоналу.	Вивчення теоретичного матеріалу.	-
Тема 5.	Аудиторна робота			
	Лекція	Глобалізація та її вплив на розвиток міжнародних логістичних систем.	Активна робота на парі.	1
	Практичне заняття	Інтегровані міжнародні логістичні системи. Характеристика взаємодії елементів інтегрованих логістичних систем.	Активна робота на парі.	3
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; визначення видів міжнародних логістичних посередників та критеріїв їх вибору.	Індивідуальне опитування.	4
Тема 6.	Аудиторна робота			
	Лекція	Система складування в міжнародних ланцюгах поставок.	Активна робота на парі.	1
	Практичне заняття	Роль складів при розподілі продукції. Сучасні тенденції формування складської мережі. Класифікація складських приміщень.	Активна робота на парі.	2

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вирішення практичних завдань щодо оптимізації складської підсистеми.	Вивчення теоретичного матеріалу.	-
Тема 7.	Аудиторна робота			
	Лекція	Основи організації та головні характеристики транспортування вантажів.	Активна робота на парі.	1
	Практичне заняття	Структура та функції транспортно-вантажних логістичних систем. Види транспорту при перевезеннях вантажів.	Активна робота на парі. Поточна контрольна робота. Фронтальне опитування. Колоквіум.	20
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Методи оцінки рівня логістичного сервісу.	Презентація.	2

Рекомендована література

Основна

1. Афанасьєв М. В. Економіка підприємства: підручник / М.В. Афанасьєв, О.Б. Плоха / Х.: ВД «ІНЖЕК», 2013. – 664 с.
2. Бажин І.І. Логістический менеджмент: компакт-учебник / І.І.Бажин. – Харьков: Консум, 2005. – 440 с.
3. Балабанова Л.В. Логістика: підручник / Л.В.Балабанова, А.М.Германчук. – Львів: Вид-во ПП «Магнолія 2006», 2013. – 368 с.
4. Заборська Н.К. Основи логістики: навчальний посібник/ Н.К.Заборська, Л.Е.Жуковська. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С.Попова, 2011. – 216 с.
5. Крикавський Є.В. Логістичне управління : підручник / Є.В.Крикавський. – Львів: Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2005. – 684 с.
6. Крикавський Є.В. Логістика: компендіум і практикум : навчальний посіб. / Є.В. Крикавський, Н.І. Чухрай, Н.В. Чернописька. – К.: Кондор, 2006. – 340 с.
7. Кристофер М. Логистика и управление цепочками поставок / М. Кристофер ; под. общ. ред. В.С. Лукинського. — СПб.: Питер, 2004. — 316 с.
8. Окландер М.А. Логістика: підручник / М.А.Окландер. – К.: Центр учбової літератури, 2008. –346 с.
- 9 . Пономаренко В.С. Логістичний менеджмент : підручник / Пономаренко В.С., Таньков К.М., Лепейко Т.І.; за ред. д-ра екон. наук проф. В.С. Пономаренка. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2010. – 482 с.
10. Тридід О.М. Логістичний менеджмент: навчальний посібник / О.М.Тридід, К.М.Таньков; за ред. проф., д-ра екон. наук О.М. Тридіда. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 224 с.
11. Хромов О.П. Логістика: навч. посіб. / О.П.Хромов. – Харків: БУРУН КНИГА, 2012. – 224 с.

Додаткова

12. Ковалев К.Ю. Логистика в розничной торговле: как построить эффективную сеть / К.Ю.Ковалев, С.А.Уваров, П.Е.Щеглов. – СПб.: Питер, 2007. – 272 с.
13. Уотерс Д. Логистика. Управление цепью поставок: пер. с англ. / Д.Уотерс. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 503 с.
14. Бауэрсокс Д.Д. Логистика: интегрированная цепь поставок: пер. с англ./ Д.Д.Бауэрсокс, Д.Д.Клосс; 2-е изд. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2005. – 640 с.
15. Тридід О.М. Система обслуговування споживача: теорія і практика: монографія / О.М. Тридід, К.М. Таньков, Г.Я.Дутка. – К.: УБС НБУ, 2008. – 184 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

16. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
17. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>
18. Кодекс законів про працю України (КЗпП) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>
19. Сервер Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua/
20. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система) / Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5452>